

Marie van de Middelhaai d'r groot Vlèemes en Haorsteegs woordeboek, **N**

Marie van de Middelhaai zingt al 15 jaar in Vlijmens dialect en is bezig een dialectwoordenboek samen te stellen. Omdat zij is opgevoed door een Haarsteegse moeder en een Vlijmense vader richt zij zich op deze dialecten. Beide dialecten zijn niet uniek, maar hebben net als de andere Langstraatse dialecten dezelfde basis als het Midden-Brabants. Iedere week verschijnt een nieuwe letter met enkele dialectwoorden en iets uit de grammatica.

† = oud (bijna) vergeten woord * = nieuw woord van jonge generatie
[] = fonetisch schrift H = Haarsteeg V = Vlijmen

Noemt 'es 4 dieren mee-j-'n N? = Noem eens 4 dieren die beginnen met een N?

naogel [nɑ:ɣəl] (de, 'ne) = nagel

Den dieje hi nog ginne naogel om àòn z'n kont te krabben. = Hij is erg arm.

naogelborseltje [nɑ:ɣəlbɔrsəlfə] ('t, 'n) = nagelborsteltje, noodzakelijk gereedschap bij rouwrandjes

nàòjaor [nɑ:ɔ:r] ('t, 'n) = najaar, herfst. In ons dialect wordt de term herfst niet gebruikt.

naoked [nɑ:kət], **naokend** [nɑ:kənt] = naakt

nàòvenaant [nɑ:vəna:nt] = van Franse *à l'avenant* = naar verhouding

Alles waar nàòvenaant. = Het was allemaal naar verhouding.

nèeven [nɛ:və], **neffe** [nɛfə], ***néven** [nɛ:və] = neven, naast; syn: **nàòst** [nɑ:st]

†**nergeraans** [nɛrɣərə:ns], **nerges** [nɛrɣəs], †**nevveraans** [nɛvərə:ns] = nergens

nie [ni] = niet, **niks** [niks] = niks, **nòòt** [no'ət] /***nóót** [no:t] = nooit

Om een ontkenning te versterken werken wij in ons dialect anders dan in het Nederlands met dubbele of zelfs driedubbele ontkenningen.

1. *gin ... niks. Hij ha ginnen botteram of niks bij 'em.* = Hij had geen boterham of iets te eten bij zich.

2. *niks nie. Dè kan mèèn niks nie schillen.* = Dat kan me helemaal niet schelen.

3. *niks gen/*gin. Ik hè niks gin kaauw.* = Ik heb helemaal geen kou.

4. 3 dubbele ontkenning: *Nòòt niks nie!* = Echt nooit iets!

Grammatica: mannelijke woorden, toegevoegde -n vóór een klinker

We hebben gezien dat diverse woorden voorafgaand aan mannelijke woorden die beginnen met een klinker een -n erachter toegevoegd krijgen: 'nen aop, den aorrecht, dézen ézel, julliejen os, diejen ólifaant, hummen úíl. Omdat ons dialect deze woorden aan elkaar verbindt, klinkt *den aop* als *denaop* en verstaat een niet-dialectspreker *naop* i.p.v. *aop*, *naorècht* i.p.v. *aorècht*, *nézel* i.p.v. *ézel*, *nos* i.p.v. *os*, *nólifaant* i.p.v. *ólifaant*, *núíl* i.p.v. *úíl* en zouden deze woorden bij de N indelen.

Zo bestaat in Vlijmen een bijnaam die door velen bij de N geplaatst wordt, *de Nenne*, maar de oude Heesbeen zei heel vaak: *enne ...* waardoor zijn bijnaam als *den Enne* geschreven hoort te worden.

Antwoord op de vraag van boven : *de naop, de nézel, de nos en de núíl.* ☺

'n Naogelborseltje
(Foto: Rini Wouters)

